

Το κόμμα «Νίκη»: η ελληνική alt right ακροδεξιά – Εθνικισμός, θρησκοληψία και επικίνδυνη οπισθοδρόμηση

Του Μάριου Αυγουστάτου

Στις εκλογές της 25ης Ιούνη η «Νίκη» έλαβε 192.239 ψήφους, περίπου 20.000 περισσότερους από τις εκλογές του Μάη. Είναι το μοναδικό κόμμα (τουλάχιστον από όσα εξέλεξαν βουλευτές) που ανέβασε τον αριθμό των ψήφων σε απόλυτους αριθμούς και σε συνδυασμό με τη συνολική άνοδο της αποχής αύξησε τα ποσοστά του. Είναι πλέον στη Βουλή ένα ακόμα ακροδεξιό, εθνικιστικό και ομοφοβικό κόμμα – και μάλιστα νεότευκτο και σε ελάχιστο χρόνο. Η κεντρική πολιτική σκηνή, με τη Δεξιά και την ακροδεξιά να έχουν συνολικά 50+%, προσλαμβάνει επικίνδυνα χαρακτηριστικά και αυτό το αντιλαμβάνεται ο κόσμος της Αριστεράς και των κινημάτων. Είναι όμως τόσο «μαύρα» τα πράγματα;

«Νίκη» = ήττα για τον ορθολογισμό

Το «πατριωτικό κίνημα Νίκη» στον α' γύρο των βουλευτικών εκλογών του Μαΐου 2023 συγκέντρωσε ποσοστό 3,69%, με τα υψηλότερα ποσοστά του στη Βόρεια Ελλάδα (Πιερία 9,15%, Πέλλα 7,18%).

Ο πρόεδρος του Δημήτρης Νατσιός είναι θεολόγος, εκπαιδευτικός και παρουσιαστής εκπομπών εκκλησιαστικού περιεχομένου. Ίδρυσε το θρησκόληπτο και εθνικιστικό μόρφωμα στις 17 Ιουνίου 2019 μετά από την υπογραφή της Συμφωνίας των Πρεσπών, έναν μήνα πριν τις βουλευτικές εκλογές του 2019 – στις οποίες όμως δεν συμμετείχε.

Δεν αυτοπροσδιορίζεται στο φάσμα αριστερά-δεξιά, ενώ προτείνει μια «χριστιανοκεντρική διακυβέρνηση». Σύμφωνα με το καταστατικό του, δεν γίνονται δεκτά ως μέλη του κόμματος πρώην πολιτικοί, κυβερνητικά στελέχη και... μασόνοι.

Ελλάς Ελλήνων Χριστιανών

«Είναι το Κίνημα το οποίον έχει σκοπό να ενώσει όλους τους Έλληνες οι οποίοι εμφορούνται από πατριωτικό και Ορθόδοξο φρόνημα για την υπεράσπιση των ιδανικών της Ελευθερίας και Ανεξαρτησίας του συνόλου του έθνους, των αξιών της Ορθόδοξου Χριστιανικής Πίστεως και του δημοκρατικού χαρακτήρα του Έθνους-Κράτους, στα πλαίσια του ισχύοντος Συντάγματος και της νομοθεσίας» (από το καταστατικό).

Υποστηρίζεται, όπως φαίνεται, από παραθρησκευτικές οργανώσεις, από μονές του Αγίου Όρους και χριστιανορθόδοξες αδελφότητες (οι τελευταίες, με μαύρη προΐστορία στήριξης από τους ναζί κατακτητές μέχρι την χούντα και τους νεοναζί της ΧΑ). Έχει από γραφικές έως άκρως επικίνδυνες θέσεις για τα έμφυλα θέματα και τα δικαιώματα. Προτάσσει το «η Ορθοδοξία και η εκκλησία χέρι χέρι με την Πολιτεία», αξιοποιώντας αντίστοιχους συμβολισμούς: ανάμεσα στους υποψήφιους είναι και η ανιψιά του... Παΐσιου, Εζνεπίδου Μαρία.

Οι θέσεις της βασίζονται σε μια γενική έννοια: «Ρωμιοσύνη». Μια μεταφυσική / ιδεαλιστική εκδοχή της θεωρίας περί «υπερτρισχιλιετούς συνέρχειας του έθνους», που θυμίζει το αντιδραστικό γερμανικό ιδεολόγημα του «Volksgemeinschaft», του «πνεύματος του λαού». Το αφήγημα «εθνική ενότητα», που εξισώνει όλες τις κοινωνικές τάξεις· πλούσιοι, φτωχοί, μεσαία στρώματα «ενώνονται» κάτω από την ομπρέλα της «ρωμιοσύνης» – κάτι που κατά περίπτωση έκανε και κάνει και τμήμα της Αριστεράς, αλλά αυτό είναι άλλο θέμα.

Μεταναστευτικό – προσφυγικό

Εννοείται πως το κόμμα «Νίκη» είναι ενάντια στην είσοδο μεταναστών και προσφύγων στη χώρα: «Το ξερίζωμα του γηγενούς πληθυσμού της πατρίδας μας και η βίαιη υποκατάστασή του από εντελώς ξένο (από απόψεως πολιτισμού, καταγωγής, θρησκείας, γλώσσας) πληθυσμό δεν είναι καινούρια ιδέα. Επί δεκαετίες, κατά συρροήν παραβιάζονται τα σύνορά μας από παράνομους απρόσκλητους εποίκους, στους οποίους επιπλέον χαρίζεται ευτελώς η ελληνική ιθαγένεια. Εγκαθιστούν, με τη σιωπηρή συνεννοχή ή και ευλογία του πολιτικού συστήματος, σκληροπυρηνικά γκέτο στον τόπο προορισμού τους, επιβάλλοντας την ισλαμική σαρία, άκρως επικίνδυνες υγειονομικές συνθήκες». Πρόκειται για ξενοφοβία και «mainstream» ρατσισμό που δε χρίζουν περαιτέρω σχολιασμού.

Εθνικά – Διεθνή

Όπως τονίζει η «γαιοπολιτική ανάλυση» της «Νίκης»: «Το μουσουλμανικό τόξο στα Βαλκάνια της νεο-οθωμανικής Τουρκίας έχει μόνο ΜΙΑ δύναμη ανάσχεσης: την Ορθοδοξία».

Αναγνωρίζουν μόνο τον όρο «Σκόπια», στα ελληνοτουρκικά έχουν την αναμενόμενη στάση, όπως και στα ελληνοαλβανικά: «Δεν υπάρχει κάποια δήθεν ενιαία “Μακεδονική περιοχή” που τριχοτομήθηκε, αφού η αρχαία γεωγραφική Μακεδονία συμπίπτει σχεδόν με την απελευθερωμένη ελληνική επικράτεια. Η Μακεδονία είναι Μία, και είναι Ελληνική – εθνικά και γεωγραφικά.» / «Η Τουρκία δεν έχει ιστορία παρά μόνο ποινικό μητρώο, και καταλαβαίνει μόνο τη γλώσσα της Ισχύος. Ας τη μιλήσουμε». / «Δε μπορούμε να συζητούμε για φιλικές σχέσεις και ευρωπαϊκή προοπτική με την Αλβανία, παραγνωρίζοντας τη συστηματική εχθρική πολιτική του αλβανικού κράτους και παρακράτους απέναντι στον Βορειοηπειρωτικό Ελληνισμό.»

«Οι χώρες του Βίσεγκραντ είναι ένα εξαιρετικό παράδειγμα ότι μπορεί μία χώρα να κοιτάζει το συμφέρον της χωρίς να βλάπτει την ευρωπαϊκή συμμετοχή της». Πρόκειται για Αντι-ΕΕ ρητορική

εκ δεξιών και με πρότυπο τις ακροδεξιές κυβερνήσεις του Βίσεγκραντ. Με δυο λόγια, οι θέσεις της «Νίκης» είναι ξεκάθαρα εθνικιστικές – ακροδεξιές.

Οικονομία

Σύμφωνα με τη «Νίκη», «Ο Έλληνας είναι ο στοχοποιημένος πολίτης δεύτερης κατηγορίας. Δεν χρειάζεται να είσαι αριστερός ή δεξιός για να έχεις ολοκληρωμένη τοποθέτηση για την πατρίδα. Για παράδειγμα, είμαστε εξίσου υποστηρικτές μίας φιλεργατικής νομοθεσίας που σέβεται τα δικαιώματα των εργαζομένων, όσο και μίας πολιτικής ελάφρυνσης φόρων στις επιχειρήσεις. Επίσης στηρίζουμε τόσο τη δωρεάν μεταπτυχιακή παιδεία όσο και την κατάργηση του πανεπιστημιακού ψευτοασύλου». Φαντασιώνονται μια οικονομία με τα βασικά προϊόντα να είναι «made in Hellas». Για τα των τραπεζών και των δανείων: «[...] στις περιπτώσεις μη εξυπηρέτησης των δανείων (π.χ. λόγω ανεργίας), ο δανειζόμενος θα αναλαμβάνει υποχρεωτική εργασία στο ευρύτερο Δημόσιο με ειδικό καθεστώς αυξημένων κρατήσεων, ώστε να υπάρξει υποχρεωτική μακροχρόνια εξυπηρέτηση του δανείου».

Σε κάποιο κοινό, οι win-win θέσεις φαντάζουν ελκυστικές, αλλά βεβαίως είναι ανέφικτες. Δεν αντέχει σε οποιαδήποτε σύγχρονη ανάλυση η άρνηση των κοινωνικών τάξεων, χέρι χέρι με εθνικισμό, το δόγμα φτωχοί – πλούσιοι έχουμε τα ίδια συμφέροντα κάτω από τη σημαία της νομιμότητας, της πατρίδας και της ορθοδοξίας... Όσο για την ιδέα της υποχρεωτικής εργασίας για την αποπληρωμή δανείων, πρόκειται μάλλον για ιδέα ναζιστικής έμπνευσης...

Συμπεράσματα

Η ακροδεξιά σε όλες τις εκδοχές της, από τους υπερσυντηρητικούς, τους φιλομοναρχικούς, τους φιλοχουντικούς μέχρι και τους νεοναζί, ήταν πάντα παρούσα στη δημόσια σφαίρα, με τον ένα ή τον άλλο τρόπο. Με μικρότερα ή μεγαλύτερα ποσοστά και με το μεγαλύτερο τμήμα της διαχρονικά ενσωματωμένο στη «μεγάλη αγκαλιά» της ΝΔ. Ασφαλώς υπάρχει σοβαρό ποσοστό της

κοινωνίας που έχει ακροδεξιές ή/και υπερσυντηρητικές ιδέες. Ωστόσο, πρόσφατη έρευνα του «Σημείου για τη μελέτη και την αντιμετώπιση της Ακροδεξιάς»² μας δείχνει πόσο αντιφατικές απόψεις υπάρχουν σε μεγάλα τμήματα της κοινωνίας:

- 69,8% του πληθυσμού θεωρεί ότι ο αριθμός των μεταναστών στην Ελλάδα είναι υπερβολικός και 58,1% ότι οι μετανάστες/πρόσφυγες από μουσουλμανικές χώρες «απειλούν τον πολιτισμό μας».
- 49,2% μάλλον συμφωνεί για την επαναφορά της θανατικής ποινής.
- 22,3% ότι θα ήταν καλό να υπάρχει η ΧΑ, αρκεί να μην έκανε εγκληματικές ενέργειες.
- 65,2% συμφωνούν ότι τα παιδιά μεταναστών που γεννιούνται στην Ελλάδα πρέπει να έχουν δικαίωμα άμεσης απόκτησης ιθαγένειας.
- 78,1% των ερωτηθέντων πιστεύει ότι υπάρχει ζήτημα ρατσιστικής βίας στην ελληνική κοινωνία, ενώ το 16,8% θεωρεί ότι δεν υπάρχει. Από όσους θεωρούν ότι υπάρχει ρατσιστική βία, το 83,7% θεωρεί ότι δεν είναι δικαιολογημένη, ενώ αντίθετα το 13% τη δικαιολογεί.

Οι πολιτικές θέσεις που, εν προκειμένω, πρεσβεύει η «Νίκη» πριν από κάποιες δεκαετίες θα φάνταζαν από γραφικές και οπισθοδρομικές έως επικίνδυνες. Χωρίς να έχουν πάψει να είναι τέτοιες, τις τελευταίες δεκαετίες ένα κύμα mainstream εθνικισμού, ξеноφοβίας και ρατσισμού -με καταλυτικό τον ρόλο των ΜΜΕ- από τα μακεδονικά συλλαλητήρια της δεκαετίας του '90 μέχρι την άνοδο της ΧΑ στα χρόνια της κρίσης, κανονικοποίησε αυτές τις απόψεις σε ένα μέρος της κοινωνίας – με τη συνδρομή, βεβαίως των κάθε λογής Βορίδηδων, Αδώνιδων, Κυρανάκηδων και Πλεύρηδων, που μια χαρά τους ενσωμάτωσε και έδωσε πολιτική αξία και υπουργικούς θώκους η Δεξιά.

Με τη συμφωνία των Πρεσπών και τις προεκλογικές εξαγγελίες της ΝΔ για κατάργησή της να διαψεύδονται μετά το 2019, σε

συνδυασμό με την πανδημία από το 2020, φούντωσαν στην ελληνική επικράτεια κάθε λογής συνομωσιολογικά – αντιεμβολιαστικά και εθνικιστικά κινήματα, με τη συνδρομή μέρους της Εκκλησίας, σε μια ελληνική alt-right εκδοχή.

Η «Νίκη» από το πρώτο lockdown υιοθέτησε μεγάλο μέρος των θεωριών συνομωσίας: «Με τον γενικευμένο εμβολιασμό παρατηρούνται αναιτιολογήτως θάνατοι και σοβαρές επιπλοκές σε νέους και μεσήλικες ανθρώπους. Οι άνθρωποι χρησιμοποιούνται, ακουσίως πλέον, ως πειραματόνθρωποι».

Με τη «Νίκη» με 10 βουλευτές πλέον, την Ελληνική Λύση του Βελόπουλου με 12 και τους ναζί «Σπαρτιάτες» (ουσιαστικά του Κασιδιάρη) επίσης με 12, όλοι μαζί συγκροτούν μια σκοτεινή, ακροδεξιά – φασιστική πτέρυγα στο κοινοβούλιο, απαραίτητη για το σύστημα. Απαραίτητη απ'τη μία για την επερχόμενη καταγιστική αντεργατική επίθεση της κυβέρνησης (που αισθάνεται ισχυρή με διαφορά 20+% από τον 2ο ΣΥΡΙΖΑ), για να συγκροτήσει το μακρύ της χέρι κόντρα στο εργατικό κίνημα και τους καταπιεσμένους (μετανάστες/πρόσφυγες/λοατκι κλπ) αλλά και για να εμφανίζεται τάχα “κεντρώα” στα πλατιά ακροατήρια η κυβέρνηση ΝΔ.

Σε πρώτη ανάγνωση φαντάζουν επικίνδυνα τα εκλογικά ποσοστά του συνόλου Δεξιάς μαζί με την ακροδεξιά/φασίστες, αλλά κατά τη γνώμη μας δεν αρκούν για να μιλήσουμε για συντηρητικοποίηση ή συνολική δεξιά στροφή της κοινωνίας. Αυτό είναι μια «εύκολη ανάγνωση» που ουσιαστικά καταλήγει στην αδράνεια περιορίζοντας τα καθήκοντα της Αριστεράς σε ηττοπαθή και εν τέλει αδρανή στάση.

Το ζήτημα είναι αρκετά πιο σύνθετο, με κύρια αιτία την ανεπάρκεια των μαζικών κομμάτων της Αριστεράς (ή εκείνων που έχουν κάποια αναφορά σε αυτήν...) να προτάξουν πολιτικό λόγο και πρόγραμμα που να αντιπαρατεθεί στη δεξιά και την ακροδεξιά, πείθοντας την εργατική τάξη.

Στον αντίποδα, πρόσφατα είχαμε το «κίνημα των Τεμπών», που

κατέβασε εκατοντάδες χιλιάδες διαδηλωτές στους δρόμους στις 8 Μάρτη, στις φοιτητικές εκλογές είχαμε νίκη των δυνάμεων της Αριστεράς (με ταυτόχρονη άνοδο των σχημάτων της αντικαπιταλιστικής Αριστεράς) και την επόμενη μέρα από το ναυάγιο της Πύλου χιλιάδες κατέβηκαν σε δεκάδες πόλεις να διαδηλώσουν. **Όλα αυτά συντείνουν στο συμπέρασμα πως οι εκλογές ήταν μια μάχη, μια από τις πολλές που δώσαμε, αλλά όχι η τελική μάχη ούτε η πιο ουσιαστική.** Οι συσχετισμοί πλέον είναι αρνητικοί αλλά, ακριβώς επειδή δεν θεωρούμε ότι η εργατική τάξη και τα λαϊκά στρώματα είναι χαμένα οριστικά και αμετάκλητα στα δίχτυα της δεξιάς και ακροδεξιάς, πρέπει να βγούμε μπροστά, απ' τα κάτω και αριστερά και να μην αφήσουμε κάθε λογής ακροδεξιούς να καθορίζουν την πολιτική ατζέντα.

Την επόμενη των εκλογών η Αριστερά και ιδιαίτερα η αντικαπιταλιστική Αριστερά επιβάλλεται να κάνει την αυτοκριτική της, να ανασυνταχθεί και να οργανώσει τους αγώνες, δίνοντας στο κίνημα -που έχει δείξει ότι μπορεί να είναι μαζικό και μαχητικό- εναλλακτική πολιτική πρόταση.